

Jõhvi Gümnaasiumi tehisintellekti kasutamise hea tava

1. Üldsätted

- 1.1 Käesolev hea tava sätestab tehisintellekti (edaspidi TI) kasutamise põhimõtted, lubatud praktikad ja piirangud Jõhvi Gümnaasiumi õppetöös. Dokument on kohustuslik koolitöötajatele ning õpilastele käesolevas dokumendis määratud ulatuses.

2. Mõisted

Tehisintellekt - tarkvaralised süsteemid, mis loovad või töötlevad teksti, pilti, heli, videot, koodi või andmeid ning pakuvad soovitusi.

Generatiivne TI - tehisintellekt, mis genereerib uut sisu kasutaja sisendi põhjal.

TI-kasutuse deklaratsioon - töö juurde lisatav lühike kirjeldus, kuidas ja mis mahus TI-d kasutati.

3. Eesmärk ja põhimõtted

- 3.1 Eesmärk on toetada õppimist ja õpetamist, tagada akadeemiline ausus ning kaitsta isikuandmeid ja infoturvet.

- 3.2 TI kasutamisel järgitakse järgmisi põhimõtteid:

- *Vastutus.* Lõpptulemuse sisu ja korrektsuse eest vastutab alati kasutaja (õpil.
- *Läbipaistvus.* TI kasutus märgitakse ülesande nõuete kohaselt ning vajadusel viidatakse.
- *Privaatsus.* TI-le ei edastata tundlikke isikuandmeid, eelistatakse anonüümseid või üldistatud sisendeid.
- *Kriitiline kontroll.* TI väljundit kontrollitakse (faktid, allikad, loogika, kallutatus).
- *Inimkontroll.* Hindamisotsused ja pedagoogilised otsused teeb inimene, TI on abivahend.
- *Võrdne kohtlemine.* Reeglid ja ootused on kõigile samad, vajadusel pakutakse juhendamist ja tuge.

- 3.3 Jõhvi Gümnaasiumis kehtivad minimaalsed kolm prioriteetset reeglit: läbipaistvus (vt p 6), privaatsus (vt p 7), kriitiline kontroll (vt p 8).

4. Rollid ja vastutus

- 4.1 **Juhtkond** tagab dokumendi rakendamise, ajakohastab lubatud keskkondade loetelu ning korraldab koolituse.
- 4.2 **Õpetaja** määrab igal ülesandel TI-staatuse (lubatud/piiratud/keelatud), selgitab nõuded ja hindamiskriteeriumid.
- 4.3 **Õpilane** kasutab TI-d ainult lubatud ulatuses, kontrollib väljundi õigsust, viitab korrektselt ja UPT kirjutamisel lisab nõutud autorideklaratsiooni.

5. TI kasutamine

- 5.1 Tehisintellekt on õppetöös abivahend, mitte asendaja - see ei tohi vähendada õppija iseseisvat mõtlemist ega arengut. Seetõttu kehtivad selged raamid. Igal ülesandel määrab õpetaja TI kasutamise staatuse. Kui staatus puudub, loetakse TI kasutamine sellel ülesandel keelatuks.

Staatused:

- *Lubatud* - TI abistab (nt ideed, struktuur, tagasiside, keeleteoimetus), kuid õppija mõttekäik ja lõppvalik on iseseisvad.
- *Piiratud* - TI on lubatud ainult kindlates etappides ja mahu (nt plaan, mitte lõpptekst).
- *Keelatud* - TI kasutamine ei ole lubatud (nt kontrolltöö, individuaalne oskuste hindamine).

6. Läbipaistvus, viitamine ja TI-kasutuse deklaratsioon

- 6.1 TI kasutamise korral tuleb töö sisus kasutatud TI-väljund (nt tekstilõigud, kood, ideed või struktuur) selgelt märgistada ja viidata vastavalt Jõhvi Gümnaasiumi kirjalike tööde vormistamise juhendile.
- 6.1.1 TI-kasutuse deklaratsioon (Lisa 1) täidetakse ja lisatakse tööle ainult UPT töö raames. Kõigi teiste tööde puhul piisab korrektselt märgistamisest ja viitamisest vastavalt juhendile.

7. Andmekaitse ja infoturve

- 7.1 TI keskkondadesse ei sisestata:

- 7.1.1 isikuandmeid (nt nimi, isikukood, aadress, vm kontaktandmed), hindeid või individuaalseid õpitulemusi;
- 7.1.2 eriliigilisi isikuandmeid (nt terviseinfo, erivajadused, sotsiaalinfo);
- 7.1.3 gümnaasiumis asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud dokumente või selle osasid.

- 7.2 Rakendatakse andmete minimeerimise põhimõtet. TI-le antakse ainult ülesande lahendamiseks vältimatult vajalik teave. Võimalusel sõnastatakse sisend üldistatult, nii et konkreetseid inimesi, klasse või juhtumeid ei oleks võimalik tuvastada.

8. Kriitiline kontroll ja vastutus

8.1 Tehisintellekti kasutamisel jääb lõppvastutus alati kasutajale (õpilasele või õpetajale).

8.2 TI väljund võib olla ebaõige, ebatäpne, kallutatud, aegunud või väljamõeldud ning seetõttu tuleb seda käsitleda abimaterjalina, mitte autoriteetse allikana.

9. Hindamine ja rikkumised

9.1 Hindamisel ja akadeemilise aususe rikkumise käsitlemisel lähtutakse Jõhvi Gümnaasiumi õppekava LISA 11 „Õpilaste teadmiste ja oskuste hindamise korrast“. Õpetaja võib nõuda protsessi tõendeid (mustandid, märkmed, vaheversioonid) või suulist selgitust ja kaitsmist. Rikkumise kahtluse korral järgitakse dialoogipõhist käsitlust: arutelu õpetajaga, vajadusel kaasatakse mentor või õppenõustaja.

10. Rakendamine ja ülevaatus

10.1 Käesolevat dokumenti tutvustatakse õpilastele ja töötajatele ning avalikustatakse gümnaasiumi veebilehel.

10.2 Käesolev kord vaadatakse üle vähemalt kord aastas või varem, kui muutuvad kasutatavad lahendused või nõuded.

Lisa 1. Autodeklaratsioon

Kinnitan, et olen koostanud antud uurimistöö/praktilise töö iseseisvalt ning seda ei ole kellegi teise poolt varem kaitsmisele esitatud. Kõik töö koostamisel kasutatud kirjandusallikatele, teiste autorite tööd ja olulised seisukohad, tehisintellekti kasutamine ja mujalt pärinevad andmed on töös viidatud.

Autor: [Ees- ja perenimi]

Töö vastab Jõhvi Gümnaasiumi Õpilasuurimuse ja praktilise töö koostamise ja vormistamise juhend esitatavatele nõuetele.

Juhendaja: [nimi]